

Συνέδρια της Ελληνικής Επιστημονικής Ένωσης Τεχνολογιών Πληροφορίας & Επικοινωνιών στην Εκπαίδευση

Τόμ. 1 (2001)

1ο Συνέδριο Σύρου στις ΤΠΕ



**ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΑΠΟΔΕΚΤΗΣ ΧΡΗΣΗΣ ΔΙΚΤΥΩΝ.
ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ ΓΙΑ
ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑ ΣΤΗ ΧΡΗΣΗ ΤΟΥ
INTERNET.**

*Εμμανουήλ Αργυρός, Αργυρώ Γιάνναρη,
Κωνσταντίνος Μαραγκός, Πηνελόπη Χαϊνά*

**ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΑΠΟΔΕΚΤΗΣ ΧΡΗΣΗΣ ΔΙΚΤΥΩΝ.
ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ ΓΙΑ ΥΠΕΥΘΥΝΗ
ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑ
ΣΤΗ ΧΡΗΣΗ ΤΟΥ INTERNET.**

Εμμανουήλ Αργυρός
*Καθηγητής Πληροφορικής,
Άνω Μάννα, Σύρος, 84100
Email: argyroi@in.gr*

Αργυρώ Γιάνναρη
*Καθηγήτρια Πληροφορικής,
Άνω Μάννα, Σύρος, 84100
Email: argyroi@in.gr*

Κωνσταντίνος Μαραγκός
*Καθηγητής Πληροφορικής,
Βυζαντίου 12, Άνω Γλυφάδα, 16562
Email: maragosk@mailbox.gr*

Πηνελόπη Χαϊνά
*Καθηγήτρια Πληροφορικής,
Βυζαντίου 12, Άνω Γλυφάδα, 16562
Email: hainap@mailbox.gr*

Περίληψη

Η χρήση του Internet αποτελεί σήμερα πολύτιμο εργαλείο για την βελτίωση της παρεχόμενης εκπαίδευσης. Περιέχει πληθώρα πληροφοριών που μπορούν να χρησιμοποιηθούν εποικοδομητικά, αλλά ταυτόχρονα η μη ενδεδειγμένη χρήση του μπορεί να βλάψει τους μαθητές. Η Πολιτική Αποδεκτής Χρήσης του Internet (Acceptable Use Policy) αφορά την θέσπιση και εφαρμογή κανόνων για τη σωστή χρησιμοποίηση του Διαδικτύου από μαθητές και εκπαιδευτικούς. Η εφαρμογή των κανόνων αυτών δεν θα πρέπει να βασίζεται όμως στις απαγορεύσεις και την συνεχή επιτήρηση. Αντικειμενικός σκοπός της πολιτικής αποδεκτής χρήσης είναι η ενημέρωση και η εκπαίδευση των μαθητών ώστε να εφαρμόζουν ενσυνείδητα τους κανόνες του σχολείου αλλά και τους νόμους που έχουν θεσπιστεί από την πολιτεία· να συμπεριφέρονται δηλαδή με ώριμο και υπεύθυνο τρόπο όταν χρησιμοποιούν το Internet. Στα πλαίσια αυτής της εκπαίδευσης ζητείται από όλα τα μέλη της εκπαιδευτικής κοινότητας (μαθητές, γονείς, εκπαιδευτικούς) να υπογράμψουν ένα συμφωνητικό αποδοχής των κανόνων χρήσης. Η πολιτική αποδεκτής χρήσης αποτελεί το πρώτο βήμα στην ανάπτυξη ενός προγράμματος κοινωνικής μόρφωσης το οποίο ασχολείται με την σωστή και ηθική συμπεριφορά σε ένα νέο και αναπτυσσόμενο κοινωνικό πλαίσιο. Προσοχή όμως θα πρέπει να δοθεί κατά την εφαρμογή της, η οποία θα πρέπει να γίνει με σεβασμό όσον αφορά την προστασία συνταγματικών δικαιωμάτων όπως η ελευθερία λόγου και η προστασία του προσωπικού απορρήτου μαθητών αλλά και εκπαιδευτικών.

Abstract

The use of Internet is nowadays a valuable asset for the improvement of public education. It contains a vast amount of information that can be used in a very constructive manner, but at the same time, its improper use could become harmful to students. An Acceptable Use Policy (AUP) provides the guidelines regarding appropriate conduct for students and teachers while using the Internet. The implementation of such guidelines should not be based upon restriction and constant supervision. One of the objectives of an AUP is to inform and train the students so that they willingly abide by the school guidelines and rules and the state law; that means they should act with a mature and responsible manner while using the Internet. As a part of this training, all school members (students, parents and teachers) are asked to sign an AUP which is a legal binding document. An AUP should be considered the first step in developing a character education program about the moral and ethical behavior in a new emerging social environment. During the implementation of an AUP great care should be given for the protection of student and teacher constitutional rights, such as privacy and freedom of speech and expression.

Εισαγωγή

Το Internet είναι ένα πολύτιμο εργαλείο για την Εκπαίδευση. Οι πολυάριθμοι και ολοένα αυξανόμενοι σε πλήθος δικτυακοί τόποι παρέχουν χρήσιμες πληροφορίες σχετικά με οποιοδήποτε θέμα. Αυτός ο τεράστιος όγκος πληροφοριών μπορεί να χρησιμοποιηθεί εποικοδομητικά στην εκπαιδευτική διαδικασία, σε συμφωνία με το αναλυτικό πρόγραμμα, από τους καθηγητές και από τους μαθητές. Οι μαθητές μπορούν να βρουν πληροφορίες που πολλές φορές δεν υπάρχουν ακόμα και στις σχολικές βιβλιοθήκες (όπου αυτές υπάρχουν). Παράλληλα ο μαθητής από παθητικός δέκτης αναλαμβάνει πιο ενεργό ρόλο στη μαθησιακή διαδικασία ερευνώντας και αποκομίζοντας πληροφορίες και γνώσεις από το Internet. Η ώρα του μαθήματος μπορεί να γίνει μία ώρα δημιουργίας, έρευνας, διασκέδασης μακριά από τη συνηθισμένη ρουτίνα του σχολείου. Τέλος, ο καθηγητής μετατρέπεται πλέον σε «μεσολαβητή της γνώσης» που προσανατολίζει και κατευθύνει τους μαθητές στην αναζήτησή της.

Υπάρχουν δικτυακοί τόποι στους οποίους καθηγητές οποιασδήποτε ειδικότητας μπορούν να βρουν σχέδια μαθημάτων, ενημέρωση πάνω σε εκπαιδευτικά θέματα, τις νεότερες εξελίξεις στο χώρο της επιστήμης και τεχνολογίας τα οποία συνοδεύονται, κατά κανόνα, με υλικό (εικόνα, κινούμενη εικόνα, ήχο) που μπορούν να χρησιμοποιήσουν κατά τη διδασκαλία, αυξάνοντας το ενδιαφέρον αλλά και την εποπτεία των μαθητών.

Στο Internet όμως, εκτός από πληροφορίες που μπορούν να βοηθήσουν την εκπαιδευτική διαδικασία και να προάγουν την απόκτηση της γνώσης, υπάρχουν και δικτυακοί τόποι με ανάρμοστο και τελείως ανήθικο περιεχόμενο, ειδικά για άτομα νεαρής ηλικίας, όπως είναι οι μαθητές. Υπολογίζεται ότι από τους 3.000.000 περίπου δικτυακούς τόπους του Internet το 3% από αυτούς, δηλαδή περίπου 90.000, (αριθμοί που αυξάνονται με αλματώδη ρυθμό), περιέχουν πορνογραφικό περιεχόμενο. Αν σε αυτούς προσθέσουμε και τους τόπους με ρατσιστικό, προπαγανδιστικό και άλλο ανάρμοστο για άτομα νεαρής ηλικίας περιεχόμενο, καταλαβαίνουμε ότι ο μαθητής

μπορεί πολύ εύκολα να έχει πρόσβαση σε πληροφορίες οι οποίες προορίζονται, ως επί το πλείστον, για ενηλίκους και είναι ακατάλληλες γι' αυτόν.

Για να διασφαλίσει το σχολείο την σωστή χρήση του Internet από τους μαθητές αλλά και τους εκπαιδευτικούς θα πρέπει να δημιουργήσει ένα πλαίσιο κανόνων το οποίο θα δίνει τις κατευθυντήριες γραμμές για τους όρους, τις προϋποθέσεις και τους κανόνες της σωστής χρησιμοποίησης του Internet. Η **Πολιτική Αποδεκτής Χρήσης του Internet**, η οποία στη βιβλιογραφία αναφέρεται ως **Acceptable Use Policy - AUP** ή **Internet Use Policy - IUP** ασχολείται με την θέσπιση αυτού του πλαισίου κανόνων και την αποδοχή τους από ολόκληρη την σχολική κοινότητα.

Η λογική η οποία επικρατούσε μέχρι πρόσφατα, απαιτούσε οι κανόνες αυτοί να εφαρμόζονται με ευθύνη του καθηγητή, ο οποίος θα έπρεπε να ελέγχει τους μαθητές χρησιμοποιώντας όποιον τρόπο θεωρούσε εκείνος καλύτερο, π.χ. συνεχής επιτήρηση, απαγόρευση πρόσβασης, περιορισμένη πρόσβαση με χρήση κατάλληλου λογισμικού, κ.λπ. Η παραπάνω τακτική έχει μάλλον αμφίβολα αποτελέσματα αφού το μόνο που κάνει είναι να περιορίζει τους μαθητές χωρίς να τους πείθει για την ορθότητά της.

Ο πιο σωστός και παιδαγωγικός τρόπος είναι να εκπαιδευτούν οι μαθητές κατάλληλα ώστε να αποκτήσουν υπεύθυνη συμπεριφορά όσον αφορά την πρόσβασή τους στο Internet. Με τον τρόπο αυτό, ο ρόλος του καθηγητή πλέον παύει να μοιάζει με αυτόν του χωροφύλακα, οι μαθητές ενθαρρύνονται στο να αναπτύξουν μία αίσθηση υπευθυνότητας, αυτοελέγχονται και αυτοπεριορίζονται αποκτώντας έτσι δεξιότητες που ολοκληρώνουν τον χαρακτήρα τους και θα τους είναι πολύτιμες για το υπόλοιπο της ζωής τους. Η Πολιτική Αποδεκτής Χρήσης του Internet δεν βασίζεται μόνο στην απαγόρευση και τον έλεγχο της πρόσβασης, αλλά και στην αποδοχή των κανόνων που έχει θέσει το σχολείο χρησιμοποιώντας ένα ιδιωτικό συμφωνητικό το οποίο θα υπογράψουν όλοι όσοι πρόκειται να χρησιμοποιήσουν τους πόρους της σχολικής μονάδας για πρόσβαση στο Διαδίκτυο. Οι μαθητές, οι γονείς τους (ως υπεύθυνοι των ανήλικων παιδιών τους) και οι καθηγητές. Το συμφωνητικό αυτό δεν είναι τίποτα άλλο από έναν γραπτό οδηγό ο οποίος εφεξής θα ονομάζεται **Έντυπο Αποδοχής Κανόνων Χρήσης του Internet**.

Κανόνες και Internet

Η σωστή και υπεύθυνη συμπεριφορά στη χρήση του Internet δεν αφορά μόνο τους μαθητές αλλά ολόκληρη τη σχολική κοινότητα συμπεριλαμβανομένων και των καθηγητών. Θα πρέπει λοιπόν να υπάρξει μία συμφωνία μεταξύ της διοίκησης και των μελών του σχολείου, έτσι ώστε η χρήση του Internet να γίνεται αποκλειστικά και μόνο για εκπαιδευτικούς σκοπούς. Συγκεκριμένα :

1. Να επιτρέπει την πρόσβαση και χρησιμοποίηση του δικτύου για εκπαιδευτικούς σκοπούς σε όλους τους χρήστες της εκπαιδευτικής κοινότητας. Θα πρέπει ο κάθε καθηγητής να μπορεί απρόσκοπτα να χρησιμοποιήσει το Διαδίκτυο.
2. Να δημιουργήσει έναν μηχανισμό με τον οποίο εκπαιδευτικοί και μαθητές θα προστατεύονται από ανάρμοστες πληροφορίες ή κακόβουλες ενέργειες οι οποίες είναι έξω από τις αρχές και τους σκοπούς του σχολείου. Για το λόγο αυτό μπορεί να χρησιμοποιήσει κάποιο λογισμικό διήθησης (filtering software), ένα από τα εργαλεία τα οποία χρησιμοποιούνται για να περιορίσουν την πρόσβαση σε επιλεγμένους δικτυακούς τόπους, firewalls ή οτιδήποτε άλλο κρίνει απαραίτητο ο

διαχειριστής του δικτύου. Ο μεγαλύτερος κίνδυνος όμως που προκύπτει από την χρήση των παραπάνω εργαλείων είναι ότι σε ορισμένες περιπτώσεις οι εκπαιδευτικοί δεν γνωρίζουν τις δυνατότητες και τους περιορισμούς τους. Κατά συνέπεια, θεωρούν λανθασμένα ότι αποτελούν πλήρη προστασία και δεν λαμβάνουν άλλες απαραίτητες προφυλάξεις.

3. Να δημιουργήσει κανόνες οι οποίοι θα συμφωνούν με την προστασία των ιδιωτικών δεδομένων.
4. Να δημιουργήσει κανόνες οι οποίοι θα συμφωνούν με την κοινώς αποδεκτή χρήση του Internet.

Η Πολιτική Αποδεκτής Χρήσης του Internet, ασχολείται κατά κύριο λόγο με τους δύο τελευταίους κανόνες οι οποίοι αναλύονται παρακάτω.

Έλεγχος και προστασία του απορρήτου των ιδιωτικών δεδομένων

Το σχολείο θα πρέπει να εξασφαλίζει ότι γίνεται σωστή χρήση του Internet από τους μαθητές. Για να γίνει κάτι τέτοιο είναι απαραίτητο να ελέγχονται οι δραστηριότητες των μαθητών. Στην περίπτωση αυτή όμως, προκύπτουν κάποια προβλήματα που αφορούν την προστασία του απορρήτου των ιδιωτικών δεδομένων των μαθητών.

- Οι μαθητές, όπως όλοι, προσδοκούν τα προσωπικά τους αρχεία και e-mail να διατηρούνται απόρρητα.
- Τεχνικά, υπάρχει η δυνατότητα να ελέγχονται τα αρχεία ηλεκτρονικού ταχυδρομείου καθώς και οι δραστηριότητες κατά τη χρήση του Internet, χωρίς όμως κάτι τέτοιο να είναι απαραίτητο για τη σωστή λειτουργία του σχολικού δικτύου.
- Η ευκολότερη λύση, θα ήταν να θεσπιστούν περιοδικοί έλεγχοι των αρχείων των μαθητών από το σχολείο. Στην περίπτωση όμως αυτή, το ίδιο σχολείο που ζητά από τους μαθητές να σέβονται το δικαίωμα των συμμαθητών τους να κρατούν κάποια δεδομένα απόρρητα, ταυτόχρονα λέει στους μαθητές ότι δεν πρόκειται να σεβαστεί το δικό τους δικαίωμα.
- Υπάρχουν κάποιοι κανόνες για το πότε μπορεί το σχολείο να διεξάγει κάποια έρευνα:
 - Μια έρευνα μπορεί να θεωρηθεί δικαιολογημένη όταν υπάρχουν βάσιμες υποψίες ότι κατά την διεξαγωγή της θα προκύψουν αποδείξεις ότι ο μαθητής παραβίασε ή παραβιάζει τον νόμο ή τους κανόνες του σχολείου.
 - Θα πρέπει να είναι σχετική με τους λόγους και τις συνθήκες που δικαιολόγησαν τη διεξαγωγή της.

Οι δύο παραπάνω κανόνες δεν αφορούν τους τυχαίους περιοδικούς ελέγχους και το αν θα πρέπει να διεξάγονται ή όχι.

- Η προσδοκία του μαθητή όσον αφορά την προστασία που του παρέχεται, θα πρέπει να εξαρτάται από ένα αριθμό παραγόντων, όπως τον τρόπο που έχουν δομηθεί οι παρεχόμενες υπηρεσίες του Internet, τους κανόνες που έχει θέσει το σχολείο και τις προσδοκίες ασφάλειας που σχετίζονται με κάθε δραστηριότητα. Π.χ. ο καθένας θεωρεί ότι τα αρχεία του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου είναι απόρρητα. Το ίδιο θα θεωρεί και ο μαθητής – εκτός αν έχει ρητά προειδοποιηθεί για το αντίθετο. Πάντως, οι μαθητές, σε γενικές γραμμές, κατανοούν ότι υπάρχει

η ανάγκη το σχολείο να ελέγχει τον τρόπο με τον οποίο χρησιμοποιούν το Internet.

- Το σχολείο θα πρέπει να βρει μια ισορροπία ανάμεσα στην προστασία του απορρήτου των προσωπικών δεδομένων και την ανάγκη για έλεγχο και επιτήρηση. Ο τρόπος με τον οποίο θα επιλύσει το σχολείο τα συγκεκριμένα ζητήματα εξαρτάται από διάφορους παράγοντες, όπως η ηλικία των μαθητών και το ευρύτερο κοινωνικό περιβάλλον. Όμως, όποιες αποφάσεις πάρει το σχολείο θα πρέπει να τις κοινοποιήσει με σαφήνεια στους μαθητές ώστε να γνωρίζουν τους κανόνες που έχουν τεθεί, και τι μπορούν να προσδοκούν με βάση αυτούς τους κανόνες. Για παράδειγμα το σχολείο θα μπορούσε να συμπεριλάβει στο ιδιωτικό συμφωνητικό αποδοχής των κανόνων χρήσης του Internet μια παράγραφο παρόμοια με αυτή που ακολουθεί:

«Θα υπάρχει περιορισμένη ασφάλεια όσον αφορά τα αρχεία και τις δικτυακές σας δραστηριότητες με το X δίκτυο. Κατά τη συντήρηση και τους ελέγχους ρουτίνας ίσως ανακαλυφθεί ότι παραβιάσατε τους κανόνες, τον πειθαρχικό κώδικα του σχολείου ή τον νόμο. Σε τέτοια περίπτωση θα ακολουθήσει εκτεταμένη έρευνα. Ο διαχειριστής του δικτύου μπορεί να αφαιρέσει κάθε δικαίωμα προστασίας των ιδιωτικών σας δεδομένων. Οι γονείς σας έχουν το δικαίωμα να σας ζητήσουν να δουν το περιεχόμενο των προσωπικών σας αρχείων ηλεκτρονικού ταχυδρομείου».

- Άλλη μία προσέγγιση θα απαιτούσε να ενημερωθούν οι μαθητές ότι για τις on line δραστηριότητές τους δεν παρέχεται καμία προστασία του απορρήτου των ιδιωτικών δεδομένων. Ακόμη, σε περιπτώσεις που οι μαθητές μοιράζονται ένα κοινό λογαριασμό ηλεκτρονικού ταχυδρομείου είναι λογικό τα αρχεία του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου να μην είναι απόρρητα. Επίσης, η αφαίρεση του δικαιώματος προστασίας του προσωπικού απορρήτου μπορεί να αποτελεί επακόλουθο της παραβίασης των κανόνων αποδεκτής χρήσης του Internet από τον μαθητή.

Αποδεκτή χρήση του Internet στο σχολείο

Ο λόγος για τον οποίο ένα σχολείο αποκτά σύνδεση με το Internet δεν είναι απλά να δοθεί στους μαθητές η δυνατότητα γενικής πρόσβασης στο Internet. Ο στόχος είναι να βελτιωθεί η ποιότητα της παρεχόμενης εκπαίδευσης και να προαχθεί η γνώση. Σε οποιοδήποτε σύστημα με σαφώς καθορισμένο στόχο, ορισμένες χρήσεις του Internet θεωρούνται μη αποδεκτές, όχι επειδή είναι «κακές» χρήσεις, αλλά γιατί δεν βοηθούν στην επίτευξη του στόχου του συγκεκριμένου συστήματος. Οι μαθητές έχουν την υποχρέωση να χρησιμοποιούν τη δυνατότητα πρόσβασης στο Internet που τους παρέχεται, με τρόπο που να υποστηρίζει την εκπαίδευσή τους, να βελτιώνει την προσωπικότητά τους και να προάγει την μελλοντική επαγγελματική τους εξέλιξη.

Υπάρχουν σοβαροί λόγοι για τους οποίους πρέπει να αποτελέσει θέμα προβληματισμού ο τρόπος με τον οποίο χρησιμοποιούν οι μαθητές το Internet:

- Όταν οι μαθητές χρησιμοποιούν το Internet για διασκέδαση, γίνεται σπατάλη πόρων και χρόνου ο οποίος είναι πολύτιμος, εφόσον θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί για την επίτευξη γνώσης.
- Η πολιτεία επενδύει στην τεχνολογία με σκοπό να προαχθεί η γνώση. Όταν δεν γίνεται σωστή χρήση της τεχνολογίας, τα οφέλη που προκύπτουν από τη χρήση

της δεν είναι τα μέγιστα δυνατά. Γίνεται, δηλαδή, σπατάλη του δημοσίου χρήματος.

- Μέσω της εκπαίδευσης οι μαθητές προετοιμάζονται ώστε να επιτύχουν στη ζωή και την εργασία τους κατά τον 21^ο αιώνα. Όταν μελλοντικά οι σημερινοί μαθητές εισαχθούν στο εργατικό δυναμικό της χώρας, θα πρέπει να χρησιμοποιούν, κατά πάσα πιθανότητα, το δίκτυο της εταιρείας στην οποία θα εργάζονται. Το δίκτυο υπολογιστών οποιασδήποτε εταιρείας έχει σαφώς καθορισμένο στόχο και μεγαλύτερους περιορισμούς από ότι το δίκτυο μιας σχολικής μονάδας. Θα αποτελεί προσόν για τους μαθητές να έχουν την ικανότητα να αυτοπεριορίζονται ώστε να χρησιμοποιούν οποιοδήποτε δίκτυο σύμφωνα με τους στόχους του. Με τον τρόπο αυτό οι εταιρείες δεν θα είναι απαραίτητο να βασίζονται μόνο σε λογισμικά ελέγχου ώστε να διασφαλίζουν τη συμμόρφωση των υπαλλήλων τους με τους περιορισμούς χρήσης που έχουν θέσει. Τα σχολεία έχουν την ευθύνη να μορφώσουν τους μαθητές ώστε να σέβονται τους κανόνες χρήσης ενός δικτύου καθορισμένου στόχου.
- Όσο εξαπλώνεται το Internet αυξάνουν και τα κρούσματα εθισμού. Τα άτομα που εθίζονται στη χρήση του Internet σπαταλούν μεγάλο μέρος του χρόνου τους σε δραστηριότητες οι οποίες είναι κατά κανόνα άχρηστες. Το σχολείο θα πρέπει να ωθήσει τους μαθητές να σκέφτονται κάθε φορά την εκπαιδευτική αξία που έχει κάθε δραστηριότητά τους όσο είναι συνδεδεμένοι με το Internet. Με τον τρόπο αυτό, οι μαθητές αναπτύσσουν την ικανότητα αυτοελέγχου όσον αφορά τη χρήση του Internet και ταυτόχρονα μειώνονται τα κρούσματα εθισμού.

Για όλους τους παραπάνω λόγους είναι απαραίτητο το σχολείο να διασφαλίζει ότι η χρήση του Internet θα αφορά καθαρά εκπαιδευτικούς σκοπούς.

Από το κάθε σχολείο θα πρέπει να καθοριστεί τί θεωρείται «εκπαιδευτικός σκοπός» και να περιγραφούν οι δραστηριότητες που θεωρούνται αποδεκτές και αυτές που θεωρούνται μη αποδεκτές.

Σε γενικές γραμμές, ως μη αποδεκτές μπορούν να χαρακτηριστούν δραστηριότητες που αφορούν την εμπορική χρήση του δικτύου (π.χ. αγορά προϊόντων), τη χρήση του δικτύου για διασκέδαση (π.χ. χρήση online παιχνιδιών), την επίσκεψη δικτυακών τόπων με άσεμνο υλικό, κ.λ.π.

Αποδεκτές μπορούν να χαρακτηριστούν δραστηριότητες που αφορούν την εύρεση υλικού για σχολικές εργασίες και έρευνα. Οι δραστηριότητες αυτές θα μπορούσαν σε γενικές γραμμές να παρομοιαστούν με την χρήση της σχολικής βιβλιοθήκης.

Παράλληλα, θα πρέπει να εκπαιδευτούν κατάλληλα οι μαθητές ώστε να κατανοήσουν τους περιορισμούς που έχουν τεθεί και να αναπτύξουν σταδιακά την ικανότητα ελέγχου της αξίας και του σκοπού των δραστηριοτήτων τους (π.χ. το σχολείο θα μπορούσε να απαιτήσει από τους μαθητές να κρατούν αρχείο των δραστηριοτήτων τους κατά τη διάρκεια χρήσης του Internet).

Χαρακτηριστικά Εντύπου Αποδοχής των κανόνων Χρήσης του Internet

Το έντυπο αποδοχής των κανόνων χρήσης του Internet πρέπει να έχει τέτοια χαρακτηριστικά ώστε να πραγματοποιεί το σκοπό για τον οποίο δημιουργήθηκε. Συγκεκριμένα πρέπει να είναι:

1. **Επεξηγηματικό.** Να εξηγεί τους στόχους και τη φιλοσοφία της χρήσης του Internet στο αναλυτικό πρόγραμμα. Να αναφέρει με σαφήνεια τα πλεονεκτήματα της χρήσης του Internet αλλά και τους κινδύνους που διατρέχουν οι μαθητές από την μη επιθυμητή χρήση του.
2. **Πλήρες.** Αυτό σημαίνει ότι δεν πρέπει μόνο να αναφέρει τους κανόνες συμπεριφοράς στην χρήση του Internet αλλά να περιγράφει και τη θέση του ίδιου του σχολείου εξηγώντας επαρκώς τους λόγους που υιοθετείται αυτή η θέση.
3. **Νομικά αποδεκτό.** Θα πρέπει να είναι πιστοποιημένο από τις αρμόδιες νομικές υπηρεσίες των εκπαιδευτικών αρχών έτσι ώστε το έντυπο αυτό να προστατεύει το ίδιο το σχολείο αν κάτι άσχημο συμβεί σαν αποτέλεσμα της ανεπιθύμητης χρήσης του Διαδικτύου.
4. **Ενημερωμένο.** Επειδή το Internet αναπτύσσεται ραγδαία έτσι και το συγκεκριμένο έντυπο πρέπει να ανανεώνεται κατά τακτά χρονικά διαστήματα έτσι ώστε να προλαμβάνει τις καταστάσεις που μπορούν να δημιουργηθούν και τις οποίες δεν είχε προβλέψει. Ο χρόνος ανανέωσης είναι τουλάχιστον κάθε 2-3 χρόνια από την προηγούμενη έκδοσή του, εκτός και αν έχει προκύψει κάτι το οποίο πρέπει να αντιμετωπιστεί άμεσα.
5. **Προστατευτικό.** Πρώτα από όλα να προστατεύει τους ίδιους τους μαθητές. Αν οι μαθητές ακολουθούν τις οδηγίες του εντύπου, θα πρέπει να εξαλείφεται ή τουλάχιστον να ελαχιστοποιείται η πιθανότητα να εκτεθούν σε κίνδυνο από τη χρήση του Internet, είτε από παράνομο υλικό, είτε από επικίνδυνη δικτυακή συμπεριφορά κάποιου που μπορεί, για παράδειγμα, να τους ζητήσει τη διεύθυνση του σπιτιού τους, ή τον αριθμό του τηλεφώνου τους, ή οποιαδήποτε άλλη προσωπική πληροφορία. Μαζί με τους μαθητές, προστατεύει άμεσα και τους γονείς τους. Για παράδειγμα, αν ένας μαθητής ακολουθήσει τους κανόνες στο έντυπο αποκλείεται να δώσει τον αριθμό της πιστωτικής κάρτας του γονέα του σε κάποιον που θα του τον ζητήσει (π.χ. για on-line αγορά προϊόντων).

Κανόνες αποδεκτής χρήσης του Internet για το προσωπικό του σχολείου

Η χρήση του δικτύου από τους εκπαιδευτικούς πρέπει να συμφωνεί με αυτά που πρέπει να εφαρμόζουν οι μαθητές. Δεν μπορούμε να πείσουμε τους μαθητές μας να κάνουν αυτό που θεωρούμε σωστό, αν εμείς οι ίδιοι, τουλάχιστον, δεν δίνουμε το παράδειγμα. Άρα, γίνεται φανερό ότι πρέπει να υπάρξουν κανόνες στη χρήση των δικτύων, τους οποίους πρέπει να αποδεχθεί και να ακολουθήσει το εκπαιδευτικό προσωπικό της σχολικής μονάδας. Για να υπάρξει δέσμευση από το εκπαιδευτικό προσωπικό, οι κανόνες αποδεκτής χρήσης πρέπει να αποτελέσουν όρους ενός ιδιωτικού συμφωνητικού το οποίο θα υπογραφεί από τους εκπαιδευτικούς που σχετίζονται άμεσα με τη χρήση του Internet. Το συμφωνητικό αυτό μπορεί να περιλαμβάνει μεταξύ άλλων τους παρακάτω όρους:

1. Έχω συνειδητοποιήσει ότι είναι δική μου ευθύνη η επίβλεψη της πρόσβασης των μαθητών μου στο Internet στην τάξη που διδάσκω ή επιβλέπω.
2. Επιτρέπεται να χρησιμοποιώ μόνο το επίσημο e-mail που μου έχει δοθεί από τη σχολική μονάδα και όχι άλλα που προσφέρονται δωρεάν (π.χ. hotmail κλπ.)

3. Γνωρίζω ότι η χρήση του Internet στο σχολείο για ιδιωτικούς σκοπούς απαγορεύεται.
4. Κάθε εργασία ή δραστηριότητα που αναλαμβάνω χρησιμοποιώντας το Internet πρέπει να έχει σχέση με τα διδακτικά μου καθήκοντα.
5. Γνωρίζω ότι δεν πρέπει να δίνω σε οποιονδήποτε διευθύνσεις, τηλεφωνικούς αριθμούς, και άλλα προσωπικά στοιχεία του προσωπικού ή των μαθητών του σχολείου.
6. Δεν επιτρέπεται η δημοσίευση ονομάτων ή φωτογραφιών των μαθητών στο Internet.
7. Γνωρίζω ότι δεν πρέπει να μεταφέρω, να εμφανίζω ή να εκτυπώνω υλικό το οποίο μπορεί να είναι ακατάλληλο για τα παιδιά και το σχολείο. Αυτό περιλαμβάνει οτιδήποτε περιέχει βία, ρατσισμό, ανάρμοστο περιεχόμενο ή οτιδήποτε άλλο προσβάλλει με οποιονδήποτε τρόπο κάποιο μέλος της σχολικής κοινότητας.
8. Έχω μελετήσει το παρόν έντυπο και δεσμεύομαι για την συμμόρφωσή μου στους κανόνες που αυτό θέτει.

Έντυπο Κανόνων Αποδεκτής Χρήσης του Internet για τους μαθητές

Μερικοί από τους κανόνες χρήσης στους οποίους πρέπει να συμφωνήσει ο μαθητής που πρόκειται να χρησιμοποιήσει το Διαδίκτυο μέσα στο σχολικό περιβάλλον, αλλά και ο κηδεμόνας του, είναι:

1. Πρέπει να έχω την άδεια των γονέων / κηδεμόνων μου πριν μου επιτραπεί να χρησιμοποιήσω τους πόρους του σχολείου για πρόσβαση στο Internet.
2. Πρέπει να έχω διαβάσει, καταλάβει και υπογράψει αυτή τη δήλωση.
3. Θα χρησιμοποιώ το Internet μόνο αν έχω την επίβλεψη κάποιου από το προσωπικό του σχολείου.
4. Δεν πρέπει να χρησιμοποιώ το ηλεκτρονικό ταχυδρομείο πέρα από τους σκοπούς του μαθήματος.
5. Η ενασχόλησή μου με το Internet πρέπει να έχει σχέση με σχολικές δραστηριότητες.
6. Έχω καταλάβει ότι η χρήση του Internet για προσωπικούς λόγους απαγορεύεται αυστηρά.
7. Δεν πρέπει να δίνω διευθύνσεις, τηλέφωνα κλπ. κανενός μέλους της σχολικής κοινότητας. Δεν θα δημοσιεύω επίσης φωτογραφίες ή ονόματα των μελών της σχολικής κοινότητας.
8. Δεν θα αντιγράφω δικτυακούς τόπους από το Internet στην περιοχή εργασίας μου ή σε μονάδα δισκέτας ούτε θα τα αποθηκεύσω σε άλλη περιοχή.
9. Όλες οι πληροφορίες που υπάρχουν στο Διαδίκτυο θεωρούνται πνευματική ιδιοκτησία και υπόκεινται στους νόμους της. Δεν θα μεταφέρω υλικό που προστατεύεται από πνευματικά δικαιώματα στην περιοχή εργασίας μου.
10. Δεν θα έχω πρόσβαση σε δικτυακούς τόπους που θεωρούνται ακατάλληλοι για τους μαθητές ή το σχολείο. Σ' αυτούς περιλαμβάνεται οποιοδήποτε υλικό έχει σχέση με βία, ρατσισμό, ή ανάρμοστο περιεχόμενο ή οτιδήποτε άλλο ενοχλεί οποιοδήποτε μέλος της σχολικής κοινότητας. Αν έχω αμφιβολίες για οτιδήποτε θα απευθυνθώ πρώτα στον υπεύθυνο εκπαιδευτικό.

11. Δεν θα λάβω μέρος σε on-line συνομιλίες, εκτός αν έχω ειδική άδεια από τον υπεύθυνο. Σ' αυτή την περίπτωση θα συμπεριφερόμαι ευγενικά, ακόμα και αν οι άλλοι συνομιλητές μου έχουν διαφορετικές απόψεις από τις δικές μου.
12. Θα χρησιμοποιώ σωστή γλώσσα. Δεν θα χρησιμοποιώ βρισιές, χυδαιολογίες ή άλλες απρεπείς εκφράσεις.
13. Θα ενημερώσω αμέσως τον υπεύθυνο καθηγητή αν συναντήσω κάτι στο Διαδίκτυο που να με κάνει να μην αισθάνομαι άνετα.
14. Δεν θα συμφωνήσω να συναντήσω κάποιον που μου έστειλε μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου ή που συνάντησα σε μια on-line συνομιλία χωρίς να ενημερώσω τον γονέα / κηδεμόνα μου.
15. Δεν θα χρησιμοποιήσω το Internet για εμπορικούς σκοπούς, διαφήμιση, on-line αγορές καθώς και για πολιτική κριτική.
16. Δεν θα υποκλέψω, δεν θα αλλάξω τους κωδικούς (passwords) των άλλων στην σχολική κοινότητα και ούτε θα γνωστοποιήσω τον προσωπικό μου κωδικό χρήσης σε τρίτο πρόσωπο εντός είτε εκτός της σχολικής μονάδας.
17. Δεν υπάρχει εγγύηση ότι τα αρχεία του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου θα είναι απόρρητα. Οι διαχειριστές του συστήματος έχουν πρόσβαση σ' αυτά.

Ιδιωτικό Συμφωνητικό Αποδοχής των Κανόνων Χρήσης του Internet για τον μαθητή

Έχω διαβάσει αντίγραφο του εντύπου με τους Κανόνες Αποδεκτής Χρήσης του Internet.

Καταλαβαίνω τους παραπάνω κανόνες και θα συμμορφωθώ με αυτούς. Επιπλέον κατανοώ ότι κάθε παραβίασή τους είναι απρεπής ή/και ανήθικη ή/και παράνομη.

Σε περίπτωση που παραβιάσω τους όρους, ανακαλούνται όλα τα προνόμια πρόσβασης στο Internet που μου έχουν δοθεί.

Για κάθε πειθαρχικό παράπτωμα (και ανάλογα με τη σοβαρότητά του) θα τιμωρηθώ από το σχολείο ή/και τις αρχές.

Ημερομηνία _____
 Ονοματεπώνυμο _____
 Υπογραφή Μαθητή _____

Ιδιωτικό Συμφωνητικό Αποδοχής των Κανόνων Χρήσης του Internet για τον γονέα ή κηδεμόνα

Ως γονέας ή κηδεμόνας του μαθητή _____ έχω διαβάσει αντίγραφο του εντύπου με τους Κανόνες Αποδεκτής Χρήσης του Internet.

Συμφωνώ ότι το παιδί μου θα πρέπει να συμμορφωθεί με αυτούς. Επιπλέον κατανοώ ότι κάθε παραβίασή τους είναι απρεπής ή/και ανήθικη ή/και παράνομη.

Σε περίπτωση που παραβιάσει τους όρους, ανακαλούνται όλα τα προνόμια πρόσβασης στο Internet που του/της έχουν δοθεί.

Για κάθε πειθαρχικό παράπτωμα (και ανάλογα με τη σοβαρότητά του) θα τιμωρηθεί από το σχολείο ή/και τις αρχές.

Καταλαβαίνω ότι η ελεύθερη πρόσβαση στο Internet παρέχεται για εκπαιδευτικούς σκοπούς. Παρόλα αυτά, καταλαβαίνω ακόμη ότι στο Διαδίκτυο περιέχεται υλικό (σε

κείμενο, ήχο και εικόνα) με αμφίβολο ή ακόμη και επιζήμιο για τα παιδιά περιεχόμενο, όμως είναι αδύνατο να εμποδιστεί η πρόσβαση σε τέτοιο υλικό.

Δεν θα θεωρήσω το σχολείο υπεύθυνο για οποιοδήποτε υλικό λαμβάνεται ή αποστέλλεται μέσω του Διαδικτύου.

Δεν θα θεωρήσω το σχολείο ή το εκπαιδευτικό προσωπικό υπεύθυνο για τον τρόπο λειτουργίας του δικτύου ή για το περιεχόμενο ή το κόστος οποιοδήποτε υλικού αποκτηθεί από αυτό.

Ημερομηνία _____

Όνοματεπώνυμο _____

Υπογραφή Γονέα ή Κηδεμόνα _____

Συνέπειες της παραβίασης της Πολιτικής Αποδεκτής Χρήσης του Internet

Η χρήση των Η/Υ, η δυνατότητα πρόσβασης στο Internet και η χρησιμοποίηση υπηρεσιών όπως το ηλεκτρονικό ταχυδρομείο, κ.λπ. αποτελεί προνόμιο, όχι αναφαίρετο δικαίωμα. Κάθε παραβίαση των Κανόνων Αποδεκτής Χρήσης του Internet θα αποτελεί πειθαρχικό παράπτωμα και θα έχει ως επακόλουθο τιμωρία ανάλογη της σοβαρότητας της παραβίασης. Υπάρχουν τρία επίπεδα τιμωρίας που μπορούν να εφαρμοστούν :

1. Ο μαθητής χάνει το δικαίωμα πρόσβασης στο Internet μέχρι να υπάρξει συνάντηση του εκπαιδευτικού με τον κηδεμόνα του. Κατά την συνάντηση θα συζητηθεί η χρονική διάρκεια της συγκεκριμένης τιμωρίας ή η αναγκαιότητα επιβολής άλλης σοβαρότερης.
2. Στην περίπτωση που ο μαθητής επαναλαμβάνει την παραβίαση των κανόνων μπορεί να του αφαιρεθεί το δικαίωμα πρόσβασης στο Internet για το υπόλοιπο του σχολικού έτους. Ακόμη μπορεί να προταθεί για αποβολή από το σχολείο.
3. Όταν ο μαθητής επιδειξει εγκληματική συμπεριφορά στο Διαδίκτυο, δηλαδή υπάρξει παραβίαση όχι μόνο των Κανόνων Αποδεκτής Χρήσης του Internet αλλά και των νόμων της πολιτείας, θα αποβληθεί από το σχολείο. Ταυτόχρονα θα πρέπει να γίνει αναφορά στις αρχές.

Επίλογος

Στην σημερινή εποχή τα παιδιά, και κατ' επέκταση οι μαθητές, είναι διαρκώς εκτεθειμένοι σε μηνύματα και πληροφορίες διαφόρων ειδών που προορίζονται για τους μεγάλους. Το παιδί μπορεί πολύ εύκολα να υποκύψει σε πειρασμούς που του κινούν την περιέργεια, κυρίως λόγω άγνοιας. Θα πρέπει λοιπόν, γονείς και παιδαγωγοί, να προστατεύσουμε τα παιδιά όταν χρησιμοποιούν το Internet. Εκτός από τα ειδικά προγράμματα που εμποδίζουν την πρόσβαση σε ανεπιθύμητες διευθύνσεις, θα πρέπει οι μαθητές να διδαχθούν τη σωστή χρήση του Διαδικτύου και να ενημερωθούν για τους κινδύνους με τους οποίους μπορούν να βρεθούν αντιμέτωποι, αυτοί και οι οικογένειές τους, από την λανθασμένη χρήση του. Θα πρέπει στο μαθητή να γίνουν βίωμα οι κανόνες αποδεκτής χρήσης, έτσι ώστε να μπορέσει να εκμεταλλευτεί όλα τα πλεονεκτήματα του Internet απορρίπτοντας ταυτόχρονα ότι είναι περιττό ή επιζήμιο γι' αυτόν.

Για τους παραπάνω λόγους η χρήση μιας Πολιτικής Αποδεκτής Χρήσης του Internet κρίνεται απαραίτητη. Όμως, η εφαρμογή της θα πρέπει να γίνει με σεβασμό προς τον μαθητή και τον εκπαιδευτικό. Το σχολείο θα πρέπει να είναι ιδιαίτερα προσεκτικό όσον αφορά την προστασία ορισμένων συνταγματικών δικαιωμάτων, όπως η ελευθερία λόγου και η προστασία του προσωπικού απορρήτου, μαθητών αλλά και εκπαιδευτικών. Προφανώς, αυτά είναι αναφαίρετα δικαιώματα και δεν εγκαταλείπονται στην πόρτα του σχολείου, ούτε βέβαια υπάρχει η πρόθεση να γίνει κάτι τέτοιο με την εφαρμογή μιας Πολιτικής Αποδεκτής Χρήσης.

Μια Πολιτική Αποδεκτής Χρήσης θα πρέπει να θεωρείται, αλλά και να αποτελεί, τμήμα μιας διαδικασίας που σκοπό έχει την ενσυνείδητη εφαρμογή από τον μαθητή των κανόνων του σχολείου αλλά και των νόμων που έχουν θεσπιστεί από την πολιτεία. Το Internet, με τον τρόπο που έχει δομηθεί και αναπτύσσεται, προσφέρει ελευθερία, αλλά μαζί με αυτήν έρχεται και η ανάγκη για αυτοπεριορισμό και υπευθυνότητα. Για να λειτουργήσουν αποτελεσματικά στον αιώνα της πληροφορίας, οι μαθητές θα πρέπει να κατακτήσουν ένα επαρκές επίπεδο αυτοελέγχου, ώστε να συμπεριφέρονται με έναν ηθικό και κοινά αποδεκτό τρόπο, ακόμη και όταν έχουν την ελευθερία να κάνουν το αντίθετο. Η Πολιτική Αποδεκτής Χρήσης αποτελεί το θεμέλιο λίθο για την κατάκτηση αυτών των ιδιαίτερα σημαντικών αξιών και δεξιοτήτων. Για το λόγο αυτό, θα πρέπει να θεωρείται το πρώτο βήμα στην ανάπτυξη ενός προγράμματος κοινωνικής μόρφωσης το οποίο ασχολείται με την σωστή και ηθική συμπεριφορά σε ένα νέο και αναπτυσσόμενο κοινωνικό πλαίσιο.

Έτσι θα μπορέσει και το σχολείο να εκπληρώσει την αποστολή του στην εποχή της πληροφορίας, στην εποχή που τα σύνορα έχουν καταργηθεί, χάρη στο τεράστιο επίτευγμα του σύγχρονου ανθρώπου που καλείται Internet.